

Nefnda- og greiningarsvið Alþingis
umsagnir.althingi.is eða umsagnir@althingi.is

Kópavogi, 10. apríl 2024.

Efni: Frumvarp til laga um dánaraðstoð, 771. mál á 154. löggjafarþingi, þingmannafrumvarp.

Vísað er til tölvubréfs nefnda- og greiningarsviðs Alþingis frá 12. mars sl. þar sem óskað er eftir umsögn Læknafélags Íslands (LÍ) um frumvarp til laga um dánaraðstoð.

Í greinargerð frumvarpsins kemur fram að í því felst að lagt er til að dánaraðstoð verði heimiluð á Íslandi. Markmið frumvarpsins er að heimila einstaklingum, sem glíma við ólæknandi sjúkdóm og búa við ómeðhöndlanlega og óbærilega þjáningu að þiggja dánaraðstoð og hins vegar að heimila læknum, að nánari skilyrðum uppfylltum, að veita slíka aðstoð. Verði frumvarpið að lögum, er því ætlað að gilda þegar einstaklingur hefur að eigin frumkvæði lýst yfir afdráttarlausum og óvefengjanlegum vilja til þess að njóta aðstoðar við að binda enda á líf sitt.

Dánaraðstoð er skilgreint í frumvarpinu: *að hjálpa einstaklingi að binda enda á líf sitt með mannúðlegum hætti á grundvelli yfirlýsts samþykkis hans.*

Læknafélag Íslands (LÍ) leggst eindregið gegn samþykki þessa frumvarps.

LÍ vill einnig gera athugasemd við þá fullyrðingu í greinargerð með frumvarpinu að 56% lækna séu alfarið, mjög eða frekar hlynnt því að dánaraðstoð verði leyfð á Íslandi. Þessi fullyrðing byggir á könnun¹ sem gerð var á síðasta ári meðal lækna og fleiri heilbrigðisstarfsmanna. Úrtakið var 400 lækna. Samtals svöruðu 133 lækna eða þriðjungur þeirra sem voru spurðir. LÍ telur þessar niðurstöður ekki tölfraðilega marktækar í ljósi lélegrar þátttöku og finnst miður að stuðningsmenn dánaraðstoðar skuli ítrekað nota þessa könnun til að halda því fram að lækna séu fylgjandi dánaraðstoð. Svo er ekki.

Dánaraðstoð gengur þvert gegn siðareglum lækna, þær nýjustu voru samþykktar árið 2021.²

Með samþykkt siðareglanna samþykkja þeir lækna sem eru félagsmenn LÍ að hlutverk þeirra sé að vernda og virða líf og heilbrigði; lækna og líkna.

Í 1. gr. siðareglanna segir einnig:

Lækni ber að virða mannlíf og mannhelgi. Hann skal hjálpa heilbrigðum að varðveita heilsu sína, sjúkum að öðlast heilbrigði og veita þjáðum líkn.

Allar reglur sem snúa að því að lækna skuli hjálpa einstaklingi að binda enda á líf sitt ganga því þvert gegn siðareglum lækna.

LÍ er eitt stofnfélaga Alþjóðasamtaka lækna (World Medical Association, WMA). Eins og fram kemur í ódags. umsögn Jóns Snædal öldrunarlæknis og fyrrum formanns Siðfræðiráðs LÍ og fyrrum forseta WMA eru 114 læknafélög í WMA. Af þeim eru einungis tvö sem hafa samþykkt dánaraðstoð í sínum löndum. Hin 112 löndin eru andvíg dánaraðstoð. Stuðningur lækna við

¹ Könnunin er aðgengileg hér: <https://www.althingi.is/alttext/pdf/153/s/2061.pdf>.

² Siðareglur LÍ eru aðgengilegar hér: <https://www.lis.is/static/files/Frettir/codex-ethicus-2021-9.-utgafa-1.pdf>.

dánaraðstoð er mjög lítil. WMA hefur samþykkt yfirlýsingu um líknardauða (euthanasia), sem aðildarfélög þess eru bundin að. Þar er lagst gegn líknardauða.³

LÍ tekur einnig undir umsögn embættis landlæknis dags. 26. mars sl. þar sem fram kemur að áður en lagasetning um dánaraðstoð verði rædd þurfi að verða meiri umræða í samfélaginu um málefnið og siðferðileg álitæfni því tengd.

Stjórn LÍ hefur falið Siðfræðiráði félagsins að efna til málþings um dánaraðstoð á næstu mánuðum. LÍ mun þannig beita sér fyrir umræðu um efnið meðal félagsmanna sinna og að öllum líkindum gera í kjölfar þeirrar umræðu eigin könnun meðal allra félagsmanna um afstöðu þeirra til dánaraðstoðar.

Fulltrúar LÍ eru að sjálfsögðu tilbúnir til að koma á fund velferðarnefndar Alþingis til umræðu um þetta mál, verði eftir því óskað.

Virðingarfyllst,
f.h. stjórnar Læknafélags Íslands.

Steinunn Þórðardóttir, formaður.

³ Yfirlýsinguna má skoða hér: <https://www.wma.net/policies-post/declaration-on-euthanasia-and-physician-assisted-suicide/>.